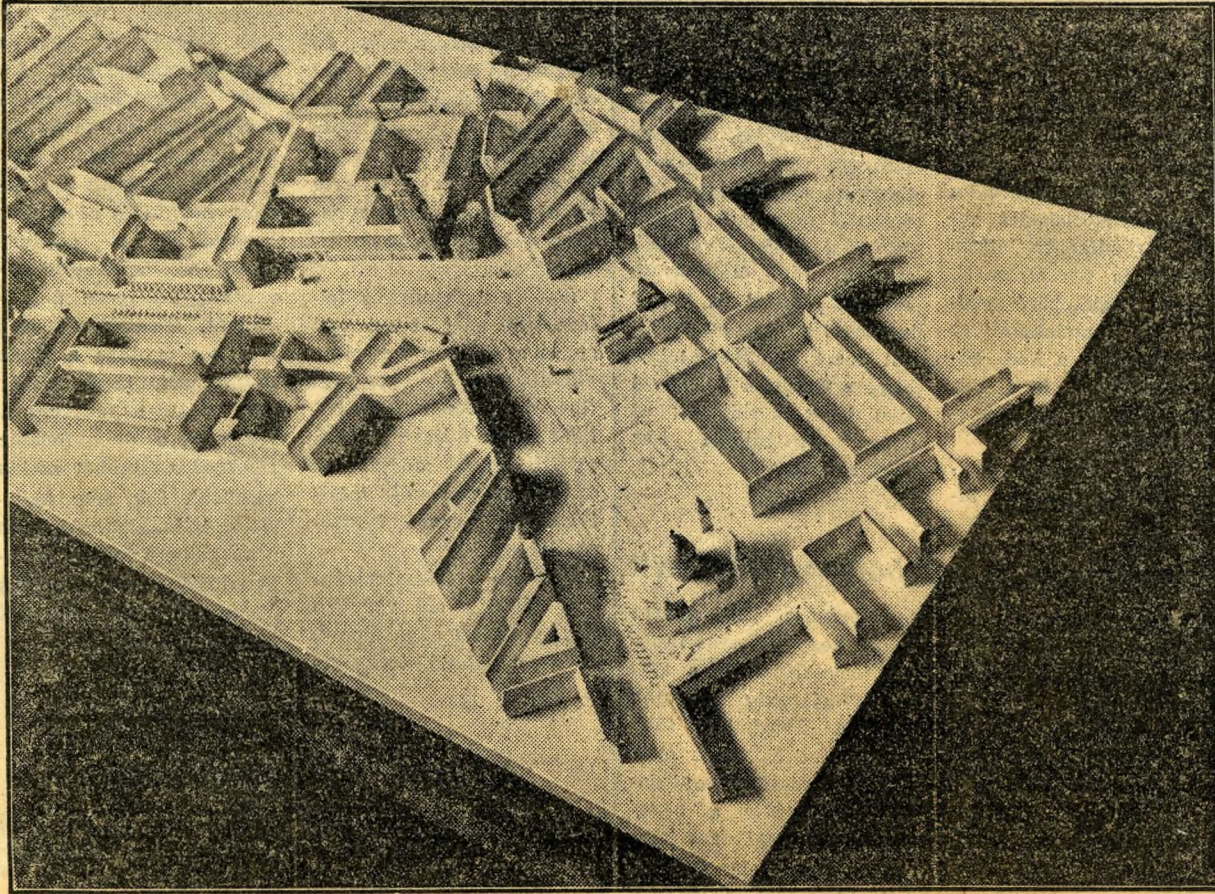

Forumot Budapestnek!

A Bazilikától a Rákóczi út betorkollásáig hatalmas Forumot indítványoz a legújabb nagy városrendezési terv, amelyet Kertész K. Róbert ny. államtitkár és Weichinger Károly építésmérnök készített

A Budapesti Forum modelljének madártávlati nézete a Kertész-Weichinger terv szerint

(Saját tudósítónktól.) Budapest tervszerű városrendezésének kérdésével az utóbbi időben egyre többen foglalkoznak. A magyar főváros képének megváltoztatását sokan tűzték ki célul maguk elé. Az elmúlt évek folyamán több nagy városrendezési részletkérdés emelkedett ki a többi közül. Ilyen például a pesti Dunapart rendezésének kérdése, a Budapest-Fürdőváros központjának megteremtése, ami kapcsolatban van a Tabán kiépítésével. A harmadik nagy kérdés a pesti oldal nagy városképi rendezése, a tervezett új sugárút és az Andrássy út betorkollásának megoldása. Ezzel az utóbbi kérdéssel kapcsolatban állt elő nagyon érdekes tervvel Kertész K. Róbert ny. államtitkár és Weichinger Károly építésmérnök. Nagyjelentőségű tervükben a budapesti Forum megalkotását indítványozzák. A budapesti Forumot a Bazilikától a Rákóczi út betorkollásáig tervezik. A terv részleteiről Kertész K. Róbert a következőkben számol be:

— Az óriási balparti rész nélkülözi ma az olyan városközpontot, amely az ezeréves magyarság fővárosának igazi lelkületét tükrözi és a polgárság szorgalmának, munkásságának, izlésének és alkotóerejének há kifejezője. Ezt a Forumot meg kell teremteni, ha azt akarjuk, hogy Budapest igazi világvárossá szépüljön.

A Bazilika érvényesülése

— Ennek lehetősége ma még fennáll, ha a Szent István Bazilikától a Kálvin térig terjedő fő útvonalakat és azok környékét rendezzük, mégpedig azoknak az esztétikai, városépítészeti és forgalmi követelményeknek szigorú szem előtt tartásával, melyeket a mai városrendezési tudomány és művészet előír. Ez a központi kialakítás ma nemcsak elsősorú, de legsürgősebb rendezési kérdés is, mert a szóbanforgó területen minduntalan és mind türelmellenibbül jelentkeznek olyan részletmegoldási törekvések, melyeknek megvalósulása

egy évszázadra meghússítaná a nagyvonalú városközpont kialakítását.

— Ezek az elgondolások vezettek bennünket, amikor elkészítettük a Bazilikától a Kálvin térig terjedő városrész rendezési tanulmányát, illetve tervét. Tervünk alap-elgondolásában nincsen semmi városesztétikai öncélúság. Gyakorlati feladatokat old meg és részben eddigi városrendezési hibákat korrigál. Magában foglalja a főváros középpontjából induló főútvonalak egyesítését, módot nyújt a Nemzeti Színház megfelelő helyen való megépítésére és a városháza szükséges kiépítésére. Ezek az igények vagy máris időszerűek, vagy a legközelebbi jövőben válnak azokká.

— Tervünk a következő problémák megoldását célozza:

— A Szent István Bazilikának a lehetőséghez képest szabad kibontakozása. A Vilmos császár út mentén, a Szent István tér és a Deák tér között álló két épület-tömb lebontásával teljesen érvényre jut a Bazilika, amelynek építészeti előnyei így, épületek közé zsúfoltan nem érvényesülhetnek.

Az új Nemzeti Színház

— Az Andrássy út betorkollásának kérdése. Az előbb említett két épület-tömb lebontásával keletkező téralakítás mellett és a Gróf Tisza István ucca déli oldalának hat méterrel való kiszélesítésével az Andrássy út mai nagyon kellemetlen betorkollása a Vilmos császár útba elenyészik és a közlekedési viszonyok is lényegesen megjavulnának. A két épület-tömb helyén kialakuló tér bőséges kárpótlást nyújt az Erzsébet térnek beépítésre szánt hátsó feléért. Itt a Bécsi uccának tervezett továbbfolytatása megszakítás nélküli szerves kapcsolatot létesít a belvárosi és lipótvárosi kereskedelmi élet között.

— Az új Nemzeti Színház elhelyezésének kérdése. A Nemzeti Színház régi telke a Rákóczi út sarkán az új színház céljaira ma már elfogadhatatlan. Elképzelhetetlen ugyanis a Rákóczi út egyik sarkán a monumentális színház, a másik sarkon pedig egy a színház tömegarányaival összhangba alig hozható más rendeltetésű épület, legvalószínűbben üzlet és lakóház. A színháznak a régi telken való felépítése ellen szól az a nagy forgalom, mely a városnak ezen a legélénkebb útkeresztezési pontján már ma is lebonyolódik és amely a jövőben még csak fokozódni fog. Erre a közlekedésileg kritikus pontra még a színház kocsi- és gyalogosforgalmát reázdítani, olyan megterhelést jelentene, ami egyenesen elviselhetetlen.

— Az új Nemzeti Színháznak a térben szabadon állóan kell elhelyezkednie, hogy belső szükségleteihez minden korlátozástól menten bontakozhassék ki. Ezeket a követelményeket elégíti ki az új Nemzeti Színháznak tervünkben javasolt elhelyezése a Vilmos császár út mentén alakított téren. Főhomlokzatával a Vilmos császár út tengelyével párhuzamosan állna az épület, úgy hogy a színházépület zsinórpádlásfelépítményének tengelye az Andrássy útnak és a Károly király útnak is tengelyébe esik. A Nemzeti Színház mint a nemzeti művelődésnek egyik legjelentősebb kifejezője a javasolt ponton az építőművészet eszközeivel kihangsúlyozott tényezője lehet a budapesti Forumnak.

Uj városház a Forum szívében

— A városház kiépítésének problémája. A központi városháznak, a régi Invalidus palotának két udvart magába záró tömbje, amely műemlékbeeső főhomlokzatával a Városház uccára néz, feltétlenül megtartandó. Ehhez az épülethez kell hozzáépíteni az újabb épületrészeket. Esztétikai követelmény az, hogy az új épületrészek csoportosítása a Károly király út felé, a nyitandó Madách-úti betorkollással együtt, egységesen érvényesülő tágas, teres megoldást nyújtson. Az itt keletkező térnek szerves egységben kell jelentkeznie azzal a térrel együtt, amely a Bazilikától a mai Deák térig terjed.

— A művészettörténet minden korában azt látjuk, hogy a városház épülete előtt tér terjed el. Elég a bécsi, párizsi, firenzei, sevillai, prágai és müncheni példákra rámutatni. A városház architektúrája nem nélkülözheti a minden történelmi korszakban egyformán jellegzetes tartozékát, a városháztoronyt. A torony abszolút méreteiben alkalmazkodjék a városház hatalmas tömegeihez és fontos, hogy az a különböző irányokból nézve már nagy távolságokról is dominálólag jelentkezze a fel-tároló városképben. Tervünkön a városházát kiegészítő épületrészek visszahúzódnak a Károly király út mai beépítési vonalától, miáltal ez az útszakasz lényegesen megnagyobbul, kiteresedik. A Madách út betorkollását kihangsúlyozza a szemközti városháza főkapuja. Az új traktusnak északi végén elhelyezett városháztorony a Dohány ucca felől és a Vilmos császár útnak tengelyébe állításával már a Berzini tértől kezdve magára vonja a figyelmet.

A Deák tér rendezése

— A Deák téri evangélikus templom elhelyezése és a Deák tér rendezésének kérdése szervesen összefügg a Forum problémájával. Az egységes térhatás elkerülhetlenné teszi a templom elmozdítását eredeti helyéről és hátrahúzását arra a telekrészre, amelyet az evangélikus iskolák foglalnak most el, úgyhogy végleges helyén a templom főhomlokzata a Forum felé néz. A templom elforgatása és eltolása technikailag megoldható feladat.

— Megoldja a terv a Károly király út és Dohány ucca sarkán hegyes szögben előreálló épület kérdését, annak lebontásával. Így a dohányucai zsidótemplom és a hozzácsatlakozó Hősök Emléktemploma is jobban kibontakozik. Megoldódik a Rákóczi út betorkollása a belső körútba is.

— A Forum egységes térkialakításának alapfogolata tehát: a kiteresített Vilmos császár út menti résznek egységesítése a Károly király útnak hasonlóképpen kiteresített szakaszával. Az új városközpontproblémának megoldása sürgős, mivel a szóbanforgó területen több helyen is építési szándék mutatkozik, de sürgős azért is, mert a városház kibővítés sem várthat magára és az új Nemzeti Színház végleges helyéről is gondoskodni kell.

— A Fővárosi Közmunkák Tanácsa napirendjére tűzte most a Bazilikától a Rákóczi út torkolatáig terjedő városrésznek rendezési kérdését. Úgy érzem, hogy tanulmányi tervünk teljes mértékben betöltötte rendeltetését, ha most nyilvános városrendezési tervpályázatra kerülnek azok a részletproblémák, melyeket tervünk összefoglal. Ez a tervpályázat alkalmas arra, hogy kitűnő városrendezői gardánk kitermelje azt a végleges megoldást erre a Forumra nézve, amely Budapest világváros méltó központja lesz. Kétségtelen, hogy nagy erőfeszítésekre lesz szükség állam és város részéről, ha valóban értékeset és méltót akarunk alkotni minden nehézség ellenére is. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a környező államok óriási erőfeszítéseket tesznek fővárosaik nagyobbá-zebbé fejlesztésére, itt nagy versenyfutás folyik s ebből a versenyből nekünk győztesen kell kikerelnünk!